

معاون بیمه‌ای تأمین اجتماعی از آیین‌نامه جدید برای پوشش فعالان مجازی خبر داد

گسترش چتر بیمه‌ای در مشاغل نوین

گسترش اشتغال غیررسمی در دهه‌های اخیر، کاهش سهم شاغلان از مزایای قانون کار و بیمه‌های اجتماعی را به دنبال داشته است. تأمین اجتماعی به‌عنوان نهاد بیمه‌گر اصلی فضای کسب‌وکار، به‌واسطه تکالیف قوانین بالادستی و در راستای توسعه بیمه‌ای در جامعه، پوشش بیمه‌ای شاغلان به‌ویژه افراد فعال در حوزه کسب‌وکارهای نوین را برنامه‌ریزی کرده است. حال دولت چهاردهم در آیین‌نامه‌ای تازه، مسیر تازه‌ای برای بیمه‌شدن شاغلان پلتفرمی گشوده است. محمد محمدی، معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی، با اشاره به این فرصت قانونی، از برنامه‌ریزی گسترش چتر بیمه‌ای برای فعالان حمل‌ونقل و دیگر مشاغل فضای مجازی خبر می‌دهد؛ طرحی که با تکیه بر تجربه بیمه‌ای رانندگان درون‌شهری و برون‌شهری، این‌بار پلتفرم‌های دیجیتالی را نشانه گرفته است.

عدم پوشش بیمه‌ای ۶ تا ۹ میلیون نفر از شاغلان غیررسمی و سهم قابل توجه فعالان مشاغل مرتبط با سکوهای مجازی، ضرورت توزیع بیمه‌ای بین این افراد را نشان می‌دهد. در این میان، سازمان تأمین اجتماعی با پوشش بیمه‌ای حدود ۱۷ میلیون بیمه‌شده اصلی و در مجموع بیش از ۵۰ میلیون نفر از افراد جامعه، گسترش ضریب نفوذ بیمه‌های اجتماعی، توسعه بیمه‌شدگان و جذب شاغلان و غیرشاغلان بدون بیمه را هدف قرار داده است. افراد شاغل در کسب‌وکارهای نوین و پلتفرمی در اولویت برنامه‌های بیمه‌ای تأمین اجتماعی قرار دارند.

مشمولان پوشش بیمه‌ای پلتفرم‌ها

معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی، در گفت‌وگو با آتی‌نو، با اشاره به ضرورت توسعه بیمه‌ای از طریق پوشش شاغلان پلتفرم‌های مجازی بیان کرد: «دولت چهاردهم در آیین‌نامه بند (چ) ماده ۲۸ قانون برنامه هفتم توسعه، فرصت خوبی را برای پوشش بیمه‌ای شاغلان پلتفرمی پیش‌بینی کرده است.»

او افزود: «یکی از موضوعات مطرح در حوزه بیمه‌های اجتماعی و توسعه پوشش بیمه‌ای در بین نیروی کار مشاغل مختلف، حوزه فعالیت شاغلان پلتفرمی و راهکارهای بیمه کردن این بخش از جامعه کار کشور است. این مسئله، شاغلان حوزه حمل‌ونقل و دیگر مشاغل مرتبط با بسترهای پلتفرمی را شامل می‌شود.»

به گفته محمدی، قانون اشاره‌شده پیش از سال ۱۳۷۹ برای رانندگان

درون‌شهری و برون‌شهری اجرا می‌شد. در این چارچوب، از هر صورت وضعیت مسافر و بارنامه، چهار یا پنج درصد حق بیمه کسر می‌شد و راننده شاغل در شرکت‌های حمل‌ونقل تحت پوشش قانون تأمین اجتماعی قرار می‌گرفت. به این ترتیب، بخشی از فعالان و شاغلان حوزه حمل‌ونقل از مزایای بیمه‌های اجتماعی بهره‌مند شدند. این مسئول ادامه داد: «در قالب آیین‌نامه اشاره‌شده و با پیش‌بینی کمیسیون، این موضوع در نظر گرفته شده که از طریق تفاهم بین پلتفرم‌ها و سازمان تأمین اجتماعی، امکان پوشش بیمه‌ای همه رانندگان شاغل در پلتفرم‌های مجازی و دیگر نیروی کار شاغل در حوزه مشاغل مرتبط با فضای مجازی فراهم شود.»

منابع وصول حق بیمه شاغلان سکوهای مجازی

معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی گفت: «ما در سازمان تأمین اجتماعی، در راستای ایجاد بسترهای پوشش بیمه‌ای برای شاغلان حوزه پلتفرمی، جلسات مشترکی را با صاحبان پلتفرم‌ها برگزار کردیم. در صورت در نظر گرفتن بخشی از مجموعه تراکنش‌های حوزه حمل‌ونقل و دیگر فعالیت‌های قالب پلتفرمی به‌عنوان حق بیمه، زمینه پوشش بیمه‌ای برای شاغلان این حوزه‌ها فراهم می‌شود.» او اضافه کرد: «در مجموع، امکان توسعه بیمه‌های اجتماعی برای افراد شاغل در کارهای پلتفرمی با همکاری صاحبان کسب‌وکارهای مبتنی بر فضای مجازی، پلتفرم‌ها و مشتریان این کسب‌وکارها ممکن می‌شود. محمدی تأکید کرد: «به شرط مهیا شدن بسترهای بیمه اجتماعی برای

نیروی کار فعال در حوزه مشاغل پلتفرمی، بخش قابل توجهی از افراد شاغل در این حوزه امکان بهره‌مندی از مزایای پوشش بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی را خواهند داشت. این مهم در قانون تأمین اجتماعی نیز پیش‌بینی شده است.» به گفته او، طبق ماده ۳۱ قانون تأمین اجتماعی، در مورد بیمه‌شدگانی که تمام یا قسمتی از مزد آنان از محل مشتریان یا مراجعان تأمین می‌شود، بر مبنای درآمدی که کسب می‌شود، باید کسر حق بیمه صورت گیرد و افراد مذکور تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی قرار گیرند.

تفاهم با صاحبان پلتفرم‌های آنلاین

محمدی بیان کرد: «آیین‌نامه این حوزه در واقع تلفیقی از قانون بیمه اجتماعی رانندگان حمل‌ونقل بار و مسافر بین‌شهری، تسری آن به درون‌شهری در سال ۱۳۸۸، ماده ۳۱ قانون تأمین اجتماعی و برنامه هفتم توسعه کشور است. صاحبان پلتفرم‌های مجازی، به‌واسطه حضور در نشست‌های مختلف با سازمان تأمین اجتماعی، در راستای توسعه بیمه‌های اجتماعی و پوشش بیمه‌ای شاغلان این کسب‌وکارها اعلام آمادگی کرده‌اند. در قالب این تفاهم، پیگیری این موضوع در حال انجام است تا درصدی از تراکنش‌های مرتبط با اشتغال فضای مجازی در قالب پلتفرم‌ها به‌عنوان سهم حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شود و به این ترتیب، پوشش بیمه‌ای انجام شود.»

به گفته معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی، باید این امکان فراهم شود که از طریق برخط، اطلاعات رانندگان تاکسی‌های اینترنتی و دیگر شاغلان فعال در حوزه مشاغل با چارچوب پلتفرم، افراد جامعه هدف را تحت پوشش قرار دهیم.

در میان چهره‌های مشهور دنیای مجازی، افرادی هستند که در عین برخورداری از شهرت و ثروت، خود را بیمه کرده‌اند. یوتیوبرهایی مانند کیسی نایستت، مستر بیست، مارکس براونلی و علی عبدال از مشهورترین آن‌ها به شمار می‌روند

نکته

بیمه مشاغل آزاد زیر ذره‌بین

سازمان تأمین اجتماعی با تکیه بر سیاست‌های توسعه‌ای خود، در پی گسترش چتر بیمه‌ای بر اقشار فاقد پوشش است. به‌ویژه گروهی از شاغلان مشاغل آزاد که بنابر آمار رسمی، هنوز ۶ تا ۹ میلیون نفر از آنان بیمه اجتماعی ندارند. در این مسیر، تنوع بخشی به نرخ‌های پرداختی و انعطاف در نوع قراردادها، به‌ویژه در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، یکی از ابزارهای کلیدی است که در شش ماهه نخست سال جاری با رویکردی تطبیقی نسبت به توان مالی متقاضیان ارائه شده است.

براساس اعلام رسمی، بیمه‌پردازان در این قالب می‌توانند از سه سطح نرخ حق بیمه برخوردار شوند: ۱۲، ۱۴ و ۱۸ درصد که در هر سه حالت، دولت نیز دو درصد به‌عنوان سهم حمایتی خود مشارکت می‌کند. نرخ ۱۲ درصدی، با حداقل تعهدات و خدمات پایه، در ماه معادل یک میلیون و ۲۸۸ هزار تومان است. سطح ۱۴ درصدی به پرداخت ماهانه یک میلیون و ۵۰۴ هزار تومان می‌انجامد و کامل‌ترین سطح با نرخ ۱۸ درصدی، پرداختی معادل یک میلیون و ۹۳۲ هزار تومان در ماه را برای متقاضیان به همراه دارد. این الگوی پلکانی به افراد فاقد بیمه امکان می‌دهد که طبق توان مالی و سطح انتظار خود از خدمات، تصمیم‌گیری و انتخاب کنند؛ رویکردی که هم‌راستا با اصول عدالت بیمه‌ای و گسترش پوشش فراگیر اجتماعی است.

تأمین اجتماعی که در حال حاضر حدود ۱۷ میلیون بیمه‌شده اصلی دارد، بیش از ۸۰ درصد منابع خود را از همین محل تأمین می‌کند. حدود ۱۳ میلیون از بیمه‌شدگان اصلی مرد و نزدیک به چهار میلیون نفر زن هستند. افراد تحت تکفل یا اصطلاحاً تبعی این بیمه‌شدگان نیز حدود ۲۴ میلیون نفر برآورد می‌شوند که مجموعاً جمعیتی بالغ بر ۴۰ میلیون و ۲۴۴ هزار نفر را در قالب بیمه‌شدگان اصلی و تبعی شامل می‌شود. این گستره آماری معادل ۵۳ درصد جمعیت کشور است و نشان می‌دهد که همچنان ظرفیت قابل توجهی برای توسعه و نفوذ بیمه وجود دارد که عمدتاً در حوزه اشتغال غیررسمی، فعالیت‌های خوداشتغالی و کسب‌وکارهای کوچک نهفته است. در همین چارچوب، بیمه مشاغل آزاد در سال‌های اخیر رشد معناداری داشته و اکنون بیش از دو میلیون و ۵۰ هزار نفر در این گروه تحت پوشش قرار گرفته‌اند. مردان بیمه‌پرداز حدود یک میلیون و ۲۸۳ هزار نفر و زنان نیز حدود ۷۶۷ هزار نفر هستند. افزون بر این، شمار افراد تبعی این دسته از بیمه‌شدگان به بیش از ۹۹۸ هزار نفر می‌رسد. رشد پیوسته آمار بیمه‌شدگان مشاغل آزاد نشان از موفقیت نسبی راهبردهای جذب در این حوزه دارد، به‌ویژه آنکه این نوع بیمه‌پردازی، از الزام به کارفرما، قرارداد ثابت یا اشتغال رسمی مستقل است و متقاضی می‌تواند با کمترین موانع اداری، فرایند ثبت‌نام و پرداخت را از طریق درگاه‌های الکترونیکی سازمان آغاز کند. در نهایت، موفقیت این الگو وابسته به دو عامل است؛ اول استمرار حمایت دولتی برای پایین نگه داشتن آستانه ورود و دوم توسعه هم‌زمان خدمات بیمه‌ای متناسب با پرداخت‌ها. ترکیب این دو مؤلفه می‌تواند در بلندمدت، رابطه‌ای پایدار و اعتمادمحور میان گروه‌های فاقد بیمه و سازمان تأمین اجتماعی ایجاد کند که در عین تأمین رفاه فردی، تضمین‌پذیری منابع سازمان را نیز به همراه دارد.